

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Закарпатський музей народної архітектури та побуту
Мукачівський історичний музей «Замок Паланок»
Український інститут національної пам'яті
Закарпатська академія мистецтв Львівський національний
університет імені Івана Франка
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Відокремлений структурний підрозділ ЗВО «Відкритий міжнародний
університет розвитку людини «Україна» Дубенська філія

СУЧАСНІ ПРАКТИКИ МУЗЕЙНОЇ, АРХІВНОЇ ТА БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

**Збірник тез доповідей
І Всеукраїнської науково-практичної інтернет-
конференції**

6 лютого 2026 року

м. Мукачево

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Закарпатський музей народної архітектури та побуту
Мукачівський історичний музей «Замок Паланок»
Український інститут національної пам'яті
Закарпатська академія мистецтв Львівський національний
університет імені Івана Франка
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Відокремлений структурний підрозділ ЗВО «Відкритий міжнародний
університет розвитку людини «Україна» Дубенська філія

СУЧАСНІ ПРАКТИКИ МУЗЕЙНОЇ, АРХІВНОЇ ТА БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

**Збірник тез доповідей
I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

6 лютого 2026 року

Мукачево – 2026

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(Протокол № 2 від 25 березня 2026 р.)*

Редакційна колегія:

Туріс І. Ю. – кандидатка філологічних наук, доцентка, проректорка з науково-педагогічної роботи Мукачівського державного університету;

Коробка Ю. В. – кандидатка історичних наук, доцентка, в.о. завідувачка кафедри готельно-ресторанної та музейної справи Мукачівського державного університету;

Романишин Ю. Л. – докторка педагогічних наук, доцентка, завідувачка кафедри документознавства та інформаційної діяльності Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу;

Постельжук О. М. – кандидатка наук із соціальних комунікацій, доцентка, завідувачка кафедри інформаційних та комп'ютерних технологій відокремленого структурного підрозділу ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Дубенська філія;

Мовчан К. М. – директорка наукової бібліотеки, старша викладачка кафедри готельно-ресторанної та музейної справи Мукачівського державного університету;

Моргун А. В. – кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри готельно-ресторанної та музейної справи Мукачівського державного університету.

Тези доповідей представлені в авторській редакції. Відповідальність за якість публікацій, достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори.

C59

Сучасні практики музейної, архівної та бібліотечної справи: збірник тез доповідей I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 6 лютого 2026 року. Мукачево: РВВ МДУ, 2026. 140 с.

Збірник містить тези доповідей I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Сучасні практики музейної, архівної та бібліотечної справи», які висвітлюють актуальні проблеми збереження, комплектування, обліку та популяризації культурної спадщини в умовах воєнних викликів і цифрової трансформації.

Видання призначене для науковців, викладачів, здобувачів освіти, працівників музеїв, архівів, бібліотекарів та інших практичних фахівців.

3. Володар вогню та металу. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. Харків, 2017. URL: <https://surli.cc/qimfdx> (дата звернення: 13.01.2026).
4. Володимир Хавкін: невідомий геній. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. Харків, 2022. URL: <https://surli.li/mqbxhd> (дата звернення: 13.01.2026).
5. Іван Пулюй: життя в ім'я науки. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. Харків, 2018. URL: <https://surli.li/knjkjl> (дата звернення: 13.01.2026).
6. Ігор Сікорський. Людина, яка здійснила мрію. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. Харків, 2019. URL: <https://surli.li/ynvjfo> (дата звернення: 13.01.2026).
7. Йосип Тимченко – винахідник першого кіноапарату. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. Харків, 2017. URL: <https://surli.li/yjoycv> (дата звернення: 13.01.2026).
8. Олександр Засядько: творець українських бойових ракет. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. Харків, 2024. URL: <https://vipotl.wixsite.com/website-1> (дата звернення: 13.01.2026).
9. Памяті Ф. А. Піроцького – винахідника електричного трамвая науки. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. Харків, 2017. URL: <https://surli.li/qjqdvp> (дата звернення: 13.01.2026).
10. Патент на польову кухню або Обід на колесах. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. Харків, 2025. URL: <https://surli.li/igbqld> (дата звернення: 13.01.2026).
11. Професор Л. Ценковський – український Пастер. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. Харків, 2024. URL: <https://surli.cc/fkewun> (дата звернення: 13.01.2026).
12. Фестиваль науки. Блог, Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка. URL: <https://surli.li/qxafzl> (дата звернення: 13.01.2026).
13. Винахідники Харкова – читачі Харківської державної бібліотеки ім. В. Г. Короленка. URL: <https://surli.li/yhzjpe> (дата звернення: 13.01.2026).

УДК 069:930.25:02:378.147:373.011.3-051:811.111(043.2)

Анна РАЙХЕЛЬ
м. Мукачево

***ВЗАЄМОДІЯ МУЗЕЇВ, АРХІВІВ І БІБЛІОТЕК З ОСВІТНІМ
СЕРЕДОВИЩЕМ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ***

Сучасна система вищої педагогічної освіти орієнтована на підготовку фахівців, здатних ефективно діяти в умовах глобалізації, цифровізації та міжкультурної комунікації. Трансформація вищої педагогічної освіти в Україні

вимагає переходу від репродуктивного навчання до інноваційних моделей, що базуються на міждисциплінарності та практико-орієнтованості. Підготовка викладача англійської мови сьогодні не може обмежуватися лише аудиторними заняттями. Глобалізація та цифровізація вимагають від фахівця глибокого розуміння культурного контексту мови, що вивчається. Важливу роль у цьому процесі відіграють музеї, архіви й бібліотеки як соціокультурні інституції, що володіють значним освітнім потенціалом [1].

Взаємодія закладів вищої освіти з музеями, архівами та бібліотеками сприяє розширенню навчального простору, формуванню професійних і загальнокультурних компетентностей студентів, а також розвитку їхньої здатності до самостійної науково-дослідної та методичної діяльності[3]. Особливо актуальним є використання ресурсів цих установ у викладанні англійської мови майбутнім викладачам, оскільки мова виступає не лише засобом комунікації, а й інструментом пізнання культури та історії.

Музеї, архіви й бібліотеки у сучасному освітньому просторі виконують функцію відкритих навчальних платформ, що забезпечують доступ до автентичних джерел інформації, зокрема іншомовних. Музейні експозиції, архівні документи, рідкісні видання та цифрові бібліотечні колекції створюють умови для реалізації компетентнісного та діяльнісного підходів у навчанні[4, с.76].

Для студентів, майбутніх викладачів англійської мови, робота з такими матеріалами сприяє розвитку навичок академічного читання, аналізу текстів, інтерпретації історико-культурних фактів англomовного світу. Водночас відбувається формування професійної іншомовної комунікативної компетентності, що є ключовою складовою педагогічної майстерності.

Особливої ваги набувають електронні архіви, віртуальні музеї та цифрові бібліотеки, які дозволяють інтегрувати освітні ресурси у навчальний процес незалежно від територіальних обмежень. Це розширює можливості використання автентичних матеріалів англійською мовою під час аудиторних занять і самостійної роботи студентів[5, с.113].

Кожна з інституцій пропонує специфічні інструменти для збагачення навчального процесу:

Музеї: Надають візуальний та предметний контекст (реалії). Робота з експонатами дозволяє студентам практикувати опис об'єктів, проводити мистецтвознавчий аналіз та розробляти сценарії екскурсій англійською мовою.

Архіви: Джерело автентичних документів (листи, щоденники, першоджерела). Це ідеальна база для розвитку навичок Critical Reading та палеографічного аналізу, що важливо для академічного рівня володіння мовою [1].

Бібліотеки: Трансформуються в коворкінги та цифрові центри, надаючи доступ до міжнародних баз даних (JSTOR, Oxford Academic тощо) та рідкісних іншомовних видань.

Інтеграція музейних, архівних і бібліотечних ресурсів у процес викладання англійської мови для майбутніх викладачів може реалізовуватися через різні форми навчальної діяльності. Зокрема, ефективними є інтегровані практичні заняття, проєктна робота, навчальні екскурсії, а також аналіз автентичних текстів на основі матеріалів закладів культури. Для майбутніх викладачів англійської мови взаємодія з МАБ-сектором може реалізовуватися через такі стратегії:

Content and Language Integrated Learning (CLIL) Під час таких занять студенти залучаються до роботи з оригінальними документами, експозиційними описами, біографічними матеріалами, листуванням відомих діячів культури англійськомовних країн. Це сприяє поглибленню знань з історії та культури, розвитку лексичних і дискурсивних навичок, а також формуванню методичних умінь, необхідних для подальшої педагогічної діяльності.

Проектна діяльність на базі музеїв, архівів і бібліотек дозволяє студентам створювати власні навчальні матеріали англійською мовою, зокрема презентації, тематичні заняття, віртуальні екскурсії або методичні розробки. Такий досвід є важливим елементом професійної підготовки майбутнього викладача англійської мови та формує готовність до використання інноваційних підходів у шкільній практиці.

Цифрова гуманітаристика (Digital Humanities): Використання електронних архівів (наприклад, Британської бібліотеки або Смітсонівського інституту) для самостійної науково-дослідної роботи. Співпраця з архівами та музеями вчить майбутнього вчителя працювати з Big Data та верифікувати інформацію, що є критично важливою навичкою в епоху фейкових новин та ШІ [3].

Співпраця закладів вищої освіти з музеями, архівами та бібліотеками також сприяє активній взаємодії з місцевими громадами та створенню спільних освітніх ініціатив. Участь студентів у культурно-освітніх заходах, публічних лекціях, виставках і просвітницьких проєктах англійською мовою дозволяє поєднати професійну підготовку з громадянським вихованням.

Для майбутніх викладачів англійської мови така діяльність є важливою з точки зору формування професійної ідентичності, усвідомлення соціальної ролі вчителя та розвитку навичок міжкультурної комунікації. Взаємодія з реальним соціокультурним середовищем сприяє підвищенню мотивації до навчання та професійного саморозвитку.

Отже, взаємодія музеїв, архівів і бібліотек з освітнім середовищем є важливим чинником удосконалення професійної підготовки майбутніх викладачів англійської мови. Використання ресурсів закладів культури у викладанні англійської мови сприяє формуванню професійних компетентностей, розвитку міжкультурної комунікації та підвищенню якості педагогічної освіти загалом.

Системне впровадження міждисциплінарних підходів і партнерських форм співпраці між закладами освіти та культури відповідає сучасним вимогам вищої освіти та відкриває нові перспективи для підготовки конкурентоспроможних фахівців у галузі викладання англійської мови.

Список використаних джерел

1. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Council of Europe. Cambridge: Cambridge University Press, 2018. 235 p.
2. Ніколаєва С. Ю. Методика навчання іноземних мов і культур: навч. посіб. Київ: Ленвіт, 2019. 368 с.
3. Використання потенціалу електронних бібліотек та відкритого доступу для українських освіти і науки: аналіт. зап. URL: <https://niss.gov.ua> (дата звернення: 28.01.2026).
4. Козлова О. Г. Музейна педагогіка в системі сучасної освіти. *Освітологічний дискурс*. 2018. № 1–2. С. 74–82.
5. Павленко А. Освітній потенціал біографічного методу музейної педагогіки. *Музейна педагогіка в науковій освіті*: зб. тез доп. учасн. II Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 26 листоп. 2020 р. Київ: МАНУ, 2020. С. 112–115.
6. Яцишин А. В. Місце і роль мережі електронних бібліотек установ НАПН України в науково-освітньому просторі. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2013. № 1(33). URL: <http://journal.iitta.gov.ua>.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>